

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.
Szerkesztői szállás:
belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 6 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)
Nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzandók.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton reggel.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

Julius—decemberi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnegyedre	3 " " "
Egy óra	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Hazánk törvényileg szentesített fővasút-vonalai és a tervezett szamosvölgyi vasút.

III.

(—a—ó) Már most a legújabb időben, mint e lapok t. olvasói e felől értesítve is voltak, egy N.-Somkúton m. hó 24-én tartott gyűlésben Szatmár, Nagy- és Felsőbánya egy Dézs városok küldötti tanácskozásai tárgyalva vettek fel egy Kővárvidéke érdemes főkapitánya Ujfalussy Miklós által tett indítványt, egy részvénytársaság alakítását illetőleg, mely Szatmártól kiindulva eleinte az egyesült vagy N.-Szamos mentén — de ugy hisszük, miután a tanácskozásokon jelen voltak: Nagy- és Felsőbánya városokat is érintve, — aztán eltérve Kővárvidékén át egyenesen Dézsnek vágná, itt két szárnyat adna: egyiket a Kis-Szamos mentén Kolozsvárnak, másikat a Nagy-Szamos mentén Beszterczének. Ez alakult részvénytársaság folyamodott a közlekedésiügyi miniszterhez az előmunkálatok megtételére szükséges engedély megnyerhetése végett s ezen folyamodását a következőleg indokolja, hogy a folyamodványban, mint a n.-somkúti tanácskozásokról vezetett jegyzőkönyvben:

„Hazánkban már eddig is alig van oly vidék, mely ne részesült volna azon kedvezményben, hogy vagy a nagyméltóságú által kidolgozott s a múlt évben 867-ik sz. a. közrebecsített vasúti hárlózatban benne ne foglaltatott volna, vagy melynek jövője már törvény által nem biztosított; egyedül Erdély és Magyarország ezen északi részének juttott azon szerencsés helyzet osztályrésze, mi szerint ha a tervezett és engedélyezett vasúttal kiépítetnek, lakosai nagy részének napokig kelletik utazniuk, míg a legközelebbi vasúti állomáshoz eljuthatnak, s így azon szánandó sorsra vannak kárhoztatva, hogy földművelési és industrialis terményeiket nem érvényesíthetvén, pangás és szegénységnek legyenek mindenkorra kitéve. Az ekként elkarhozott vidék külső határait képzik, a galicziai és bukovinai határvonalok, — belső határszéleit M.-Vásárhely, Torda, Kolozsvár, Nagy-Várád, Debreczen, Szatmár, Máramaros-Sziget s így az inkavált és vasút nélkül hagyott vidék több száz négyzet mérföldet foglal magában, azaz hazánkban egy igen tekintélyes részét. Pedig a most kimutatott vidék mezőgazdasági tekintetben hazánk egyik legtermékenyebb részét foglalja magában, honnan a gabonának minden nemei, bor, gyapju, dohány, gubics, méz, szarvasmarha, ló, sertés — igen nagy mennyiségben szállíthatók a külföld piacára. — Industrialis tekintetben véve a dolgot, hazánkban alig van oly része, hol aránylagosan annyi szorgalom lenne kifejlesztve. M.-Vásárhely, Szász-Régen, Besztercz, Dézs, Szamosújvár, Torda, Kolozsvár, Naszód, Nagy-Somkú, Zilah, Sz.-Somlyó, Szinyér-Váralja, Nagy- és Felső-Bánya — mind megannyi kezelői az iparnak. — Bányatermek előállításának tekintetében, a kezeink közt levő adatok nyomán: arany, ezüst, réz, ólom, gellét, vas, kén, faragott és fedőkövek, cziin és ezinnober előállítása — évenként több milliókat képező összeget hoz közforgalomba. Építési kemény- és lágyfák, gyúztifa, — valamint minden fából készülő kézművek, és vidékből hazánk és a szomszéd országok nagy részébe, jelenleg is nagy előnnyel szállíthatnak ki, sőt a beszerzési és naszódai havasokból tengeri árbocok is nagy mennyiségben adathatnak a hajógyárak számára. És ha a gyors és olcsó közlekedés megnyílnék, az itt elősorolt vidékek államgazdaságunk nevezetesen szerepét ölténék magukra. E vidéknek a mondottakon kívül annyi kőszene és mesze van, — hogy e tekintetben kifogyhatatlannak lenne nevezhető. A dézsaknai sóbányák a tervezett

vonalba esnek s a só e vonalon szállítva mind Erdélyre, mind Magyarországra nézve felette könnyen s olcsón megszerezhetővé válnék; egyszersmind alkalom nyílnék arra, hogy a felesleges nyers só tudományilag felyártassék.”

A N.-Somkúton felvett jegyzőkönyvben pedig a következő indokok vannak felhozva:

„Ezen a Nagy-Szamos völgyén haladó s Dézs Szatmárral összekötött akarat vonalat már 1848-ban gr. Széchenyi István ajánlotta és tervezte, mint a mely a legtermészetesebb úton létesítendé az egyesülést a két testvér haza közt, ugyszintén észak és kelet közt a viláfgalagom közvetítőjéül szolgálna. E vonal a legegyszerűbb módon bevonná Erdély felvidékét, úgy Magyarország északkeleti részét a kassa-oderbergi vasút vonalába csapón és Beregszászon át egybekötötteté eszközlővén Szatmárral; minek folytán az u. n. szamosvölgyi vasút egyfelől Erdély és Magyarország északkeleti részének egybekapcsolására szolgálna; továbbá egyenes összeköttetésbe hozni Európa észak-nyugati részének iparát a levantei ázsiai forgalom gyűlpontjaival; végül Német- és Franciaország és a Kelet között hazánk át közvetítőül szolgálna; s legvégül hadműtani tekintetből is ajánlatos a tervezett vasút védvonal gyanánt Kelet és Észak felé.”

Közöltük az indokokat, elősorolva azokat úgy egész terjedelmükben, a mint azt a somkúti gyűlésen összeszerkesztették; közöltük azt egy, hogy olvasóink ismerkedjenek meg az egybegyűlték észjárásával s tanulják becsülni azon józan praktikus, a kezdeményezéstől nem irtózó gondolkozásmódot, mely, hála istennek, hazánk egy némely vidékein nem idegenkedik már többé, a nagy politikán kívül már végre valahára egyébbe is vágni fejszéjét.

A kormány nem kezdeményezhet mindent, a kormány nem lehet mindenütt ott s a legkevésbé sem ismerheti a helyi, vidéki érdekeket úgy, miként a helyben lakók. Ha tehát az egyes vidékek kitűnőségei, értelmisége egybegyűlkeznek, tanácskoznak egy, vidékük helyi érdekeit elősegíteni, azt anyagi gazdagságban növelni czélzó s így az összhaza javát előmozdító — vállalat kivételén, — az ily eljárást, az ily praktikus felfogását anyagi szükségleteinknek s az ezek kielégítésére irányzott társulati törekvést — csak dicserni tudjuk.

Mi is úgy vagyunk meggyőződve, hogy hazánkban is úgy, miként a nagy Angliában — melynek valamennyi vasútvonala társulatok költségén, társulatok kezdeményezése és kivitele folytán létesült — már létezik s mind inkább fejlődik azon közszellem, érdekeltség, áldozatkészség, mely saját érdekeit felismerni és azért áldozatokat is hozni, a kivittelt pedig a lehető legjutányosabb módon kezelni is képes. Ebből folyólag, elv gyanánt lehet és kell felállítanunk vidéki pályavonalaink keletkezésénél, hogy mindenekelőtt a kezdeményezés, kivitel s az üzletkezelés a vidék érdekelteit illeti. Kiemeltük, hogy csak vidéki vasútvonalaink építésénél alkalmazható ez az elv; igen, mert míg Angliában tökegazdagság miatt az országos fővasútvonalokat is társulatok, de itt már nem pusztán helyi érdekeltek, építék ki, addig hazánkban a fővonalokat illetőleg (legalább hazai vállalkozóinkat érdeklőleg) erről szó sem lehet; sőt még a vidéki vonalokat illetőleg is kérdés, építtessenek bár az olcsó skót rendszer szerint,*) mi ilyen vonaloknál a legajánlatosabb; kérdés, mondjuk, hogy vajjon hazánk illető vidékei — tökeszegénységünk mellett — képesek lesznek-e a szükséges pénzt beszerezni.

Nó, már ez mindegy; mert még ily tökeszegénységünk mellett is, bizonyos eljárás mellett, ha t. i. az illető érdekeltek birtokosok a vonal irányában kisajátítandó földrészekért készpénz helyett részvényeket fogadnának el, ha a földmunkálatok s a kavicsolás szintén részvényekért történnének, a mennyiben az illető községek fizetnék a munkásokat, s vennék, vagy adnák az anyagot, s e helyett részvényeket kapnának, végül az

*) Az orsz. gazd. egyesület 1865-ki emlékiratában tett kiszámítás szerint, az olcsó skót módszer szerint 1 mfd vidéki vasút építése az üzleti eszközök beszerzésével együtt 185,000 forintba kerülne. Csekély összeg az országos fővonalak mért-földenkénti árához képest: Angliában másfél millió, Franciaországban 1,284,000, Poroszországban 784,000 frt, Ausztriában 1/2 milliótól egy millióig.

erdőgazdag királyhágónnenni részben a küszöbök is részvények díjában adathatnának; így, mondjuk, sokat lehetne lendíteni az ügyön s a fölépítmények közül a küszöbök már meglévén, csak a vas-sinek és vasneműek, úgy a fölépítmény lerakása, az üzleti eszközökért stb.-ért kellene készpénzt fizetni.

Erről jelenleg a tervezett szamosvölgyi vasútnál nincs szó, hiszen itt még a kezdet kezdeténél vagyunk; az előmunkálatok engedélyezése végett csak most adatván be a folyamodás, majd, ha azok az engedélyezés után véghezvive lesznek, tudandjuk meg a vonal valódi menetét, az akadályokat, miket annak építésénél leküzdeni kellend, s ekkor számíthatjuk ki a költséget is, melybe az építendő vonalnál egy-egy mfd kerülni fog. Ekkor majd szólanunk fogunk e tekintetben is; most csak a folyamodványban s a jegyzőkönyvben található indokolást, s azt vizsgáljuk, hogy csakugyan vidéki (melynek nem is lehet egyéb), vagy országos főpályavonalnak akarják-e a társulatba állottak — a szamosvölgyi vasutat, s ha csakugyan országos fővonalnak vagy világvonalnak tartják kiépítendő vonalukat, igyekezni fogunk nézetünk téves voltát kimutatni.

Először is a folyamodványbeli indokolást illetőleg megjegyezhetjük, hogy az igen általánosan s igen felületesen van tartva, s mi rosszabb, negativ bizonyítékkal kezdődik; azaz t. i. hogy hazánkban már alig van oly vidék, mely — tervben legalább — vasútvonallal ne birna, csupán csak azon vidéknek nincs — még csak tervben sincs vasútja, melyet a szamosvölgyi vasút consortium czége alatt egybeállottak képviselnek; ezzel különben nincs bajunk, csak azon észrevételt vagyunk bátrak kockáztatni, miszerint az ezen szerencsétlenségben inkavált vidék határai igen tágra vannak szabva, egyfelől a galicziai s a bukovinai határszélek; hát megfeledeztek e tervezők a most éppen tervben levő máramrossziget-tarnói vonalról? megfeledeztek-e arról, hogy a kolozsvár-brassói fővonal a kormányi terv szerint Dézs-Besztercze sőt még M.-Vásárhely*) felé is egy szárnyvonalat kapna? így tehát a folyamodványban említett hazai vagy belső határszélekből, mindjárt el-esnének M.-Vásárhely (ugy Torda is, mivel hogy e város inkább Kolozsvár felé gravitál, Kolozsvár pedig már úgy is egy fővonalba esik), Kolozsvár, Nagy-Várád, Debreczen, Máramaros-Sziget; mert hogy ép e városokat miért említi a folyamodvány azt teljességgel nem értjük, mikor egynemelyikük már vasúttal bír s így egy egész vidék közlekedési középpontjai, másik részüket érintőleg máris terveltetik sőt építetik vonal. Mi úgy tartjuk, hogy az inkavált vasutnélküli vidék sokkal szűkebb határok közé szorítandó, csupán a Szilágyságot, a Mezőséget s a Barcaságot s Nagy- és Felső-Bánya úgy Szatmárvidékét lehetvén hazánk tervezett vasúthálózatából kimaradottnak mondani; s ezt is csak részben, mennyiben a kolozsvár-dézs-besztercei a kormánytervezetben is benn levő, úgy a szatmárszigeti vonal e vidék két szélén nagy szeletet el-látva.

Már ebből is látszik, hogy a szamosvölgyi tervezett vasút országos fővonalnak nem nevezhető, a mennyiben pusztán az egyesült Nagyszamos mentében eső vidéket s a Szilágyságot érdeklí, ezért jelentőségénél fogva egyedül vidékinek tekinthető.

Lapszemle.

A „Századunk“ főcízikke az „érdek politiká“. Ját tárgyalja, hangsúlyozván azt, hogy nem is lehet „józan politika, mely ne az érdeket tartaná szem előtt, a különbség csak az, hogy egyik nyíltan kimondja irányzóját, a másik pedig a rugókat titokban tartva alkudozik.“ Oroszország politikáját olyannak jellemzi, mely „a népjog, szabadság és alkotmányosság elnyomása, egész nemzet kiirtása s elnyelése“ van irányozva. De a francia és a porosz politikát is olyannak találja, melyben hiányzik a „tisztá vizü alkotmányosság, mindkettő az alkotmányosság tanát hirdeti, mindkettő nyugot vetett az önkormányzatra, s bár külalakja meg van

*) Ez utóbbi városról még nem tudjuk, hogy vajjon nem fog-e a n.-várád-brassai fővonal azt érintőleg vezetetni.

az alkotmányosságának, egyiknél önkényvel vezetett parlamenti többség ellenében a valódi alkotmányosság szava néma marad; másikkal pedig a parlament szava pusztában hangzik el a hatalom tényei ellenében, mert ez korlátlanul intézkedik béke és háboru felett.“ A „Századunk“ szerint a francia politika rugói: „dicsőség, hatalmi vágyak és sok tekintetben önfentartási kényszerűség, mely folytonos táplálékot kíván Gallia éhes sasának torkába, s folytonos foglalkozást, hogy kalitkája vas rácsát feledje“; a porosz politika pedig „terjeszkedési vágyak s bekeblézési törekvések sugallata után indult, visszamegy földirati alakításában a középkorra“ s nyugati szomszédjában versenytársat, tervei gátlóját látván, elszigetelés által akarja tehetőlenné tenni. A „Szk“ kiemeli, hogy ily politikával Magyarország nem rokonszenvezhet, s míg a kérdés a két hatalom becsúgya körül forog, érdekeink közöttös néző szerepére utalnak és semminemű szövetségkötésre nem sarkalnak, mert jelen „átmeneti, s megszilárdulásunknak csak most gyökerező állapotú békét kíván.“ Ezért akár a Spree, akár a Szajna felől érkező igéretet keveset nyomhatnának belviszonyaink megszilárdulásának érdekeivel szemben, s háborus értelmű szövetkezés helyett „óvatos és az eshetőségekre késsen álló semlegesség“ válik köteleességünké.

A porosz sugallatból élő „Ung. Monatschrift“ azzal vádolja a Deák-pártot, hogy a mérsékelt ellenzék elnyomására a szélsőballal fogott kezdet, s mintegy forradalom előidézésére dolgozik, midőn arra törekszik, hogy a 67-iki törvények magyar értelemben tovább ne fejlesztesse-nek, s a statusquo fentartassék; ez okozza, az „U. M.“ szerint, az általa képzelt roppant forradalmat Magyarországon, mely utóvégre is forradalomban fog explodálni. Ezekre a „P. Napló“ azt feleli, hogy Poroszországban azért nézik rossz szemmel a deák-párti többség működését, mert a béke fentartását óhajtja, s csak azt kívánja Poroszországtól, ne turbálja a mi cirkulusainkat. A porosz politika előbb a szélsőball működésébe veté reményét, látva, hogy ez sütkert nem ígér, ordert adtak a „Ung. Mts.“-nek, hizelegjen a balközépnek és sorozza a mérsékelt többséget a vakon dühöngő szélsőségek társaságába. A „P. N.“ úgy véli, hogy ily ügyetlen állítások előhordása nem méltó Bismarck embereibez, s alig hiszi, hogy e miatt Bolnajt Berlinben megdicsérik.

A „Hazánk“ is reflectál az „Ung. Mts.“ érintett humbugjára. Nevetségesnek találja az egész combinatiót. A balközép önálló párt, elvei feltűl állanak minden gyanúsításon s nincs oly párt, mely bármily pártmanővre által oly utra terelhesse, melyet követni nem akar. Itt azután a Deák-pártot illetőleg így szól a „Hazánk“: „becsületlen ellenfeleinknek is meg kell adnunk azt az igazságos elégtételt, hogy bennünket a fentebbi — „Ung. Mts.“-féle — vádakkal nem illették s nem illették.“ Sőt abban a Deák-párt egyetért a balközéppel, „külügyi politikánkra nézve a háborut legvégső kényszerig kerülni — benn pedig időt engedni alkotmányunk jogszertű csendes fejlődésének, melynek leghatározottabb ellensége éppen egy képzelt forradalom.“ A „Hazánk“ figyelmezteti a porosz tentából irrogató „Ung. Mts.“-tet, hogy ama két sarkel nem pártkérdés, hanem a nemzet fennmaradásának kérdése, melynek védelmére minden párt egy zászló alá sorakoznék, akár egy évvelről jövő megsemmisítő csapás ellen kellene a hazát védelmezni, akár egy gyászos eredményű forradalmat kellene kiküldölni. Végül a „Hazánk“ Bolnajt látásával szemben a magyar nemzet józan felfogására, tanulság- és szenevedesteljes multjára hivatkozik.

Az „Esti Lap“ arra figyelmezteti a „Magyar Ujság“ gyászvitteit, ne játszanak ok nélkül olvasóik szenvedélyével, mert a boszu politikájának hirdetése képtelenség s nemcsak a velünk ösztönözött szövetkezőkre, de magunkra is vészhozó lehetne, ha történetesen egyéb lenne magyaruságos cikk-írási productionál.

A „Debatte“ „Galiciához“ intézett fő cikkekben szivere köti a Potocki gróf vezénylete után induló lengyel democratáknak, gondolják meg, hogy Ausztria megerősödése nélkül a lengyel kérdés megoldása is elmarad; ne taszíták el maguktól a német barátságot a cseh pajtáskodásért, mert így az orosz politika vak eszközevé válna a lengyel democratia, idővel minden jogos igényeik teljesülni fognak.

A rapperswyli lengyel ünnepély.

(augustus 16-kán, 1868.)

(—a—ő.) Folytatólag közöljük az ünnepély alkalmával tartott beszédeket, mint melyek ily távolban annak színhelyétől s másfél héttel elmondásuk után sem téveszthetik el hatástanukat, minthogy azok igazán szívből jövő s szívhez szóló beszédek voltak.

Helbling rapperswyli „landamman“ után De la Forge a „Sicce“ szerkesztője emelt szót hazai nyelvén, utána Saxer úr a st. galleni kanton hatóságai főnöke tolatott egyik barátja által gyöngéd erőszakkal a szószékre. Saxer úrnak szép, erőteljes testalkata van, s mi szónoki képességét illeti, svájci Ciceronak mondható, a milyenek ama boldog országokban szoktak formálódni, hol a gondolat nincs békákba verve. Beszéde körülbelül így hangzott (szónok megelőzői beszédei által láthatóan meg volt hatva):

„Én — így szólott — erőszakkal vonszoltattam fel a szónoki emelvényre. Most, hogy itt vagyok, köszönetet mondok barátainak e tettükért. Aztán nemzetének, a svájci népnek nevében köszönetet szavaz az előtte szólott De la Forge-nak, ama svájci népnek nevében, mely Lengyelország szenvedései, Lengyelhon küzdelmei iránt mindenkoron keresetlen rokonszenvet mutatott, mely s minden-alkalommal kijelenté részvétét legyőzetése miatti fájalmában. „Elégéses volt egy szó arra — így folytatja tovább szónok — hogy a Svájcban minden szív Lengyelország ügyéért lelkesüljön. Kinek oly hazája van, mint a svájcinak, oly szép hazája, a milyen szépnak azt magatok előtt elterülve látjátok, égszínkék tavaival s óriási hegyeivel, az fel képes fogni mindig, hogy mit tesz az: egy hazát elveszteni! S mélyen meg lón indulva minden svájci szív, midőn ama hontalan férfiak karavánjai hozzánk bevándorlának. Magam is tagja valék azon bizottmányoknak, folytatja beszédét S. úr, mely Szt. Gallenben egybeállott, s mi tiszta szívvel elmondhatjuk, hogy mindent elkövetünk — a mi tehetségünkben állott — arra, hogy a sebzett sziveket megvigasztaljuk, hogy bennük a népek rokonszenvébe vetett hitet megerősítsük, megerősítsük a hitet egy jobb jövő iránt. — A mi svájci népünk soha sem fogja magát eltántorítani a diplomácia mérlegellete által. — Létezik egy vonzalom minden szabad népből, mely az embert az emberhez a testvért a testvérről vonzza, a népet a néphez s a szabad nemzetet a szabadá lenni akaró nemzethez. — Ezen vonzatlanság közhatalmunk, hogy minket ért a megfizetendő kötelesség, ez emlék fölött örködni. — Mit jelképez ez emlék? Talán egy sírkövet. De ha igen, akkor egy oly sírkövet, mely hasonlóságot a szent galgobai sírhoz, melyből az isteni győzelmes erő emberi igazságtalanság és emberi erőszak fölött — feltámadott az örökéletre.

S majdan akkor, midőn a csendes éj tavainkra árnyat borítand, s elfüdüdi hegyeinket s az ember pihen napi fáradsalmait, akkor egy sajátságos suttagas induland ki e kömelekből át ama szigetre, melyet Ufenannak neveznek, a melyen szabadságharcosunk Hutten Ulrich sirja fekszik. — S e kö-emlék majd a meghalt Huttennek egy szomorú történetet fog elbeszélni, mert az esti szellők át fogják vinni hozzá Lengyelhon gyászadalát; el fogják vinni egy leigázott nemzet bántó dalát ahoz, ki még élt szabadsággért és jogért küzdött. — S kinek fülei vannak, hogy halljon, az talán hallani fogja, mit e kö át fog kiáltani a meghalt Huttennek: Kell föl te harcosza a jognak és igazságnak! Ébredj föl, meghalt Hutten! Munkád még nincs teljesen bevégezve! Századok teltek el azon idő óta, midőn te gyönyörű szabadságdalaidat hangoztatád, s még mindig vannak leigázott népek Európában! Azért még egyszer mondom: Ébredj!

De, benn szívem mélyében hallom, mint hangoztat e ködarab egy más éneket is: Ez ének Lengyelhon eljövendő győzelméről szól, — s bár zsarnokaitok anyanyelveteiktől is meg akarnak titeket fosztani, azért Lengyelhon mégis él. — Él és élni fog, valaméddig a föld bármely kis pontján egy lengyel él, valaméddig egy lengyel anya lesz, ki csecsemőjébe az anyatejével, az anyanyelvel, a hon- és szabadságszeretetet is be fogja öltani. Igen, fel fog számotokra derülni a szabadság hajnala; s ez emlékkö, szabad földön emelve, állni fog mindaddig, míg a népek mindnyájan, kiknek képviselői ma körülötté gyülekeztek, egyenlő szeretetben, egyenlő szabadságban fogják egymást át-ülni.

A szónokszekekről leszálltában szónok a lengyelek által általános kitűző lelkesedés közben felemlítetik, az ősz szakállas hazafiak átkarolják a szöke „landamman“-t s benső szeretettel megcsókolják homlokát. Szónok maga is meg van hatva, könyeket törül ki szeméből, melyek fájdalom s gyönyör mián megnedvedtek.

Erre egy magas, széles vállu, ősz szakállu, kopasz fejű alak lép a szószéki emelvényre. Egy egyéniség, kinek magas, gondolatban dús homlokáról az értelmiség ragyog, kinek szeméből szent tűz lobogtatja lángjait. Ez Kinkel Gottfried, a spandau híres menekült, jelenleg zürichi tanár, ki mint beszédeben mondá, bár német eredetű, mégis mint Lengyelhon fia, szintén hazátlannak érzi magát. Beszéde, egy miként legközelebb megjelent röpirata is nagyjából politikai tartalmu lévén,

azt mellőztük. Azután beszélt még Dr. Schmidt Henrik (lengyelül) a lemergi demokrata egyelet nevében, továbbá Danielisky Poroszország keleti tartományából németül s végül Ujeszky lengyel költő, kinek beszéde hazafi költői lelkeknek megható jalkiáltása gyanánt tekinthető. E beszéd hallatára a hallgatóságot eszönd mély meghatottság lepte meg, s minthogy az eszmékben gazdag, hasonlatokban kintű, azért egész terjedelmében adjuk.

Ujeszky beszéde (németül) a következő volt:

„Rövid akarok lenni s a szavakkal gazdálkodni szándékom. Minden szenvedő lélek csak így szeret beszélni s én lengyel vagyok. A multban viselt kardjaink nem valának ugyan hosszúak, de azért messzire értek el; ma pedig vértanúink szívei hatalomban mit sem engednek ama más korbéli vértanúinknak, de azért sokat, igen sokat zárnak magukba.

Elynomóink ellen folytatott százados harcaink évnapiján mi, az emberiség árvái eljövünk ide, hogy e szabad és boldog földön tiltakozunk elnyomóink ellen, s e pillanatban egész Lengyelország lelke velünk van. Mi e tiltakozó szavunkat felemeljük az élők s a halottak nevében, felemeljük gyermekeink bölcsőinek s atyáink sírjainak nevében; — azok nevében, kik hisznek, azok nevében, kik kétkednek.

Könyeinkből s a szabadsággért kiontott vértükből egy tö válnak, oly nagy, mint az, mely előttünk elterül; egy egész század csatamezőin felhalmozott sírhantjainkból egy hegyet lehetne fel emelni, oly nagyot, mint akármelyike ez előttünk elvonuló havasoknak; vértanúságunk elegendő volna egy egész világ búineinek megváltására. Mi vagyunk a nemzet, melyben a kereszténység eszméje megtestesült!

Igy jelenik meg előttetek nemzetünk, nem a koldus pityergésével, bár koldus szegénység fűdi testét, — az ész s a lelkesülés tözésének biztonságával s méltóságával lép előtökbe nemzetünk.

Utolsó szabadságharcunk s legkivált azon tüntetések és nyilatkozatok, melyeknek színbelye hét évvel ezelőt Varsó volt, — az a város, melyet joggal lehet Lengyelország szívének nevezni, — kimutatták a világnak azon hatalom horderejét, mely, sajnos, még sokak előtt megfoghatatlan, — az erkölcsi hatalom kiható erejét.

Ezen morális hatalom kincsével jövünk mi ti hozzátok, kik készek vagytok bármely eszméért is megküzdeni, mihelyt egészségesnek, életképesnek találjátok azt — s mindenkor készek vagytok győzelmét ohajtani. Hadd fegyverezék fel a nyers erő képviselői, trónjaikon meggebedve, sőt s undok cohorsaik Chassepot- és gyűtűfegyverekkel, — ti mindannyian, a kik itt jelen vagytok, kik szabadságban s Isten hatalmával fogva lélekeltetek, vegyétek azon fegyvert, melyet Lengyelország nyújt tinektek. Akkor, midőn belső munka által elértek azon hatalmat, a melyről szólottam, akkor majd egyszerű botjaitok kardokká fognak válni (ti svájciak azt jól tudjátok) s e botokkal — mint hóseink egyike mondá — szuronyokat lehet meghódítani, s e szuronyokkal ágyukat s ez ágyúkkal várakat.

Mi a ti földötökön, oh! nemes és független svájciak, nemzeti emléktünetet állítjuk fel. Nem rabszolgásgúnknak emlékköve ez, — emlékköve az erőnknek, egy sírkö, melyet itt e helyen száz éves vértanúságunknak állítunk.

Tinektek testvérek és honfiak megjósolom én Lengyelhon jövendő feltámadását! Nem hiába nevezitek ti költőiteket profétáknak — én egyike vagyok azoknak.

Tinektek mindannyian, nemzetek képviselői, kik hazánkkal rokonszenveznek, annak nevében köszönetet mondok rokonszenvetökért.

S neked vendégszerető föld, szabad szent hant, neked oh! Svájc, a te testvérd Lengyelország küldi szeretetének és hálájának jeléül kezem által áldását. Egy elnyomott nép költője majdnem jóspának tekinthető. És e pillanatban, ugy tetszik nekem, mintha azon hivatással s talán joggal is bírnék, hogy téged szabad Svájc megáldjalak.

Valamennyi beszéd zajos lelkesedést keltett fel, s ismételt, bravo, slava és éljen kiáltásokban részesült. A férfi dalkör még két dalt énekelt el s a menet más úton, mint a melyen jött, a városba visszaindult s ítetett mindenki, hogy a nemzetközi lakomán részt vegyen.

E lakomán 400 vendég vett részt, köztük igen szép nőcsereg — többek közt Gedroic hercegnő, I. Napoleon nejeinek Josefinek volt udvarfoglye; hogy mily érdekesek s a figyelmet lekötők voltak a mondott pohárköszöntések, mutatja az, hogy a társaság teljes 7 óra hosszat ült együtt.

Legelőbb Helbling Rapperswyli hatósági főnöke üdvözlé az egybegyűlt vendégeket, aztán gróf Plater olvasa fel egynehányat a világ minden részéből beérkezett levelek, üdvözlő iratok s táviratokból; aztán beszélt mr. Page északamerikai konsul Zürichben, s kifejezte É. Amerika sympathiáit Lengyelhon iránt. Beszélt még a svájciak közül a thalweili jó szónok lelkész Springli, továbbá Wagner, ki a számos lengyel segélyező egyletek egyikének elnöke, aztán egy rapperswyli ügyvéd s végül Hirschler után (pesti hírneves szomorvosnak testvére), ki Perczelre és Kinkelre emeli poharát, hazánk be-

esületben és dícsőségben megöszült tábornoka Perczel Mór, a vendégek elhagyják helyeiket s s körül csoportosultak, hogy az ősz szabadságharcos beszédét hallgathassák.

Perczel következőket mondá: „Testvérek! Igen testvéreknek hívlak titeket, kik a szabadság utáni vágyódásban s az annak elvesztésén való bántódásban mivelünk mindig ikertestvérek valátok; örömmre szolgál, hogy érzelmeimet szavakba önthetem, miután meg vagyok győződve a felől, hogy mindenik magyar szív ugyanazon érzelmeiket táplálja irányotokba, kik az 1848. és 1849. ki éveken velünk egy sorban küzdöttetek a szabadság véres harcát. Én, ki évekig tespedtem számíltetésben, megtanultam, hogy mit tesz tünni és szenvedni. Hála a mindenhatónak, mi magyarok már szabadabban lélegzünk, s mi nagyon sajnálunk benneteket, kiknél a szabad szó békóba van ltvé. Mindamellett is legyetek a felől meggyőződve, hogy Magyarországot is soraitok közt fogja találni eljövendő szabadságharcosok, s én erősen hiszem, hogy egész nemzetem — mely századok óta a szabadság előharcosa volt — osztja érzelmeit.”

Perczel után három lengyel szónok beszélt, ezután Kinkel élteté gróf Platert s legvégül maga Plater zárta be az ünnepélyt egy pohárköszöntéssel a szerencsétlenekre, kik Szibériában szenvednek.

Igy végződött az ünnepély; a vendégekért jött külön gőzhajóról felhangzék az indulást jelző esőngetés s a férfiak, kik Európa minden részéből egybegyűltek, kezet szoritának egymással, megindult a könyek árja, csókok cseréltettek s sok ajakról egy óhaj hangzott föl:

„Viszontlátásra a szabad Lengyelországban.”

Bányászgyűlés.

Abrudbánya, június 16—17. 1868.

(Folytatása és vége.)

Ezen indítvány megvitatás tárgyául kiűzetvén, azonnal nagyon sokan jelentették be magokat a szólhatásra. Nagyon sokoldalú indoklás volt mellette, voltak olyanok is, kik ellene igyekeztek érveket felhozni. Ezek voltak Végh István és Fikker Ferenc urak Verespatakról, azt állítván, hogy: miután a szabad-aranykereskedést a közgyűlés ki-mondotta s ezáltal az aranyváltást bárhol és bárkinél lehetővé tette, a nélkül, hogy a lehető más aranyváltókat — a gozárokat — ellenőrség alá helyezte volna, ily ellenőrség által ne kívánja a kir. aranyváltást megszorítani. Ezzel szemben az indítvány mellett szólók oda nyilatkoztak, miszerint: éppen ezen ellenőrség által fogja a kir. aranyváltás a teljes bizalmat a váltó közönség részéről megnyerni, mely bizonyosan tudva azt, hogy egy-két bennmaradható fillére is a kir. váltás útján egy közbányász-alapítványba gyűl, tehát csak neki és átadóinak javára marad, nem fogja aranyát másnál beváltani.

Az aranyváltó urakat érintő tárgyalást a bányahatóság részéről jelenlévő kir. bányabiztos úr meg akarta szüntetni azon nyilatkozatával, miszerint: oly tárgyalást, mely által egyik vagy másik közhivatalnok vagy hivatalnok tekintélye stb. csorbultat szenved, meg nem engedhet. Elnök a gyűlés előtt hivatkozván a főméltóságú miniszter rendeletére, mely a bányamegyei kiválmak kifejezésére a legtagasabb tét nyitja; miután sem az indítványban, sem annak tárgyalása közben sem egyik, sem másik hivatal vagy hivatalnok tekintélyt sértve nem, hanem egy már 1848 előtt élvezett bányamegyékre üdvös intézmény újbóli felállítását ohajtva és indokolva látja; azon esetre, ha a bányabiztos úr a tárgyalást megszüntető nyilatkozata mellett marad, el ellen jegyzőkönyvileg óvást kíván tétetni. Mire a bányabiztos úr a már csaknem végehez közeledő tárgyalás befejezése mellett nyilatkozván a tárgy szavazásra bocsátatott, és Ebergényi Sándor úr indítványa nagy többséggel elfogadtatott.

Ez alkalommal egyszersmind jegyzőkönyvileg kifejezést nyert azon ohajtás, minél fogva kéressék meg a magas miniszterium arra, minél fogva a nyers aranytermesztmény beváltására nézve ugyanazon egy váltásrendszerrel kegyeskedjék megállapítani minden kir. aranyváltó hivataloknál.

Elnök azon indítványára, miszerint sziveskedjék a tisztelt gyűlés ezen utolsó délutáni ülés jegyzőkönyvének hitelesítése végett, mely holnap folyó hó 18. án délelőtti 11 órakor a gyűlés helyiségében történend, egy bizottmányt kinevezni, a gyűlés egy három tagból álló bizottmány tagjait azonnal kinevezte: főtiszteleendő Tóbiás Sándor Ámos gör.-egyesült esperes, tktts Cuman Konstantin városi tanácsos és Ürmösi Ferenc bányabirtokos urakat.

Ezután Fikker Ferenc bányabirtokos úr indítványa folytán, sok oldalról számos érvekkel támogatva felmerült ama közpanasz és sérelemnyil-vánulás bányamegyékben, minél fogva a bécsi kereskedelmi miniszterium által bányamegyékre oktroyált — mult 1867-ik évi április 1-től fogva mind mostanig hatályban lévő — bányá-alapszabály 14-ik cikke értelménél fogva bányamegyékben mind- eddig ismeretlen nagy határok is adományoztathatók; oly nagy határok, melyeket nyerni csak is egyedül a kir. Szentkereszt-bányatársulatnak lehet-

seges, de a többi más több százakra terjedő magán-társulatoknak nyerni physikai lehetetlenség; éppen ezért ily módon az összes magánbányászat közér-deke, a nevezett társulat egyes egyedül érdekének, bányászatunk nagy kárára, feláldoztatik. Ennélfogva ezen bányá-alapszabály 14-ik cikkének miba-marábbi érvényen kívül helyezése kérének a magas miniszteriumtól addig is, míg a nevezett egész bányá-alapszabály helyett e bányamegye, leendő felsőbb megerősítés végett, viszonyaihoz alkalma-zott más alapszabályt dolgozand ki.

Elnök indítványai, hogy az ált. bányatörvény 45-ik cikke oda módosítottassék, miszerint a határ-adományozást kérő, a felnyitó pontot a két határ-on belől állandólag bárhova is tehesse; továbbá: hogy a bányatörvény szabályainak áthágásai elleni büntetések az illető bányahatóság részéről szigoruan és gyorsan végrehajtatassanak; elfogadtattak. Vég-re: ajánlatba hozatván az, miszerint a pótfizetések nem teljesítő oly bányabirtokosokra nézve, kik sem helyben nem laknak, sem meghatalmazottat magok helyett nem tartanak, részvényeiknek bányahatóságilag kitűrlésére a bányatelekkönyvből, ele-gendő ok legyen az, ha — az illető község há-zánál nyilvános kifüggesztményben felszólítatva e tartozásuk teljesítésére — lefolyt 30 napok alatt sem tesznek eleget.

Ezen indítvány méltán hozatott fel és fogad-tatott el, mert bányamegyékben némely bányá-tizlete csak azon egyszerű okból pang, mivel tekin-télyes részvényes bírók az országban szertesztét laknak — vagy tán még a másvilágra is átköltöz-nek — a nélkül, hogy az illető társulat igazgatósá-ga hollétüket tudná vagy tőlük avagy meghatalma-zottjuktól az üzletre szükséges részvény utáni pótfizetést kapná; s e miatt sok bányá vagy elhanya-goltatik, vagy előbb több költséges perbe keve-redik.

Ezek után a tárgyalások kimerítettvén, miután senki a gyűlés rendkívül számos tagjai közül sem-mi további indítványt, sem javaslatot nem hozott fel, elnök a gyűlést feloszlatta.

Ezelőtt alig egy órával a megtelt imaház tá-gas termében a hit és áhitat szelid szavai helyett, a közérdekre ezelő különböző nézetek olykor szembeállított nyilvánulási zúgó áradatként rohan-ták meg a szent épület falait, s midőn most az elhallgatott gyűlés nevében elnök szívből jött me-leg köszönetet mond a nemes lelkű régi érde-mei között köztisztviselőben megöszült esperes Tóbiás Sándor Ámos úrnak, azért, hogy Istenházába e templomba a nagyszámú gyűlést befogadni szives- kedett, valamint kir. bányabiztos Weiss Thóde úrnak azért, hogy a gyűlésben fárasztó két napig kitartólag végig jelen volt, mindenkiben egyszerre a halának kegyeltes érzete ébredett fel s a szívé-lyes egyesülés emelkedett hangon élette Gorove Istvánt, Tóbiás Sándor Ámost, a bányabiztos, a gyűlés elnökét és jegyzőjét, miközben a gyűlés számos tagjai jövöre üdvkivánatok mellett szét- oszlottak.

A gyűlés hivatásának teljesen megfelelt. Négy száz bányáiparos és birtokos, elhagyva rendes munkáját, tüzbélyét, családját, két álló napot szentelt a bányászat közérdekének. A miniszteri rende-let értelmében megvitatta azt, a mi még a mult évi zaltathnai kiskörű gyűlés eleibe írásban kellő idejére beadottak, meg ezen gyűléstől készült jegy-zőkönyv mindazon pontjait, melyek abba méltólag gyűléshez illelő felvették, egyebek szerény el-hallgatása mellett. Elé tárta ez idő szerinti kiválmait, sérelmeit azon ragaszkodás és teljes bizalom nyílt hangján, melyet a magas rendelet felkeltett.

E nagy gyűlésen maga a bányabirtokosság tárta elé helyleges bányászati érdekének a köz-bányáiparral kapcsolatos igényeit, a mult évi za-lathnai kiskörü gyűlésben csak néhány érdekelt szükkörű képviselete szólott. A legényeseb tárg-yakban merő ellentétben állnak a két gyűlés ha-tározatai, tehát ezeknek indokai, érvei szolgálhat-nak leginkább irányadásul a leendő bányatörvény-bozásának. Győzzön a mi jobb! győzzön a többség érdeke!

Dr. Weisz József,
bányamegyei főorvos.

Fürdői levelek.

Korond, 1868. aug. 2.

(r. o.) Még nem találkoztam fürdő látogató is-merősömmel, ki ne beszélt volna elragadó lelkesedéssel a saisonok zajos mulatságairól. Az a hely, hol a socialis élet legfejlettebb, hol lehullanak a különböző kaszkok nehézkes bilincsei, rövidre ol-vadnak a nagy terjedelmű czimek, — úr és szegény karöltve társulnak, s közös erővel törekednek az élvezetek poharát fenéig üríteni. Szóval: az ember tökéletes földi mennyországban van, melyet tehet-ségéhez képest kisebb, vagy nagyobb áron vásá-rolhat meg.

Ekkora ingernek a legjamborabb halandó is nehezen állhat ellent. Elmentem orvosomhoz, meg-kértem, hogy küldjen fürdőre. A szelid tudós Ko-rondra utasított, ott, a székelyföld szívében, min-dig barátságos társaság szokott összegyűlni, leg-jobban mulathatnak, kik nem szenvednek nagyon.

Minő holdog percek azok, midőn az ember két napi útazás után közelében látja magát azon

NAPI HÍREK.

— A miniszterelnök, a belügyminiszter s a belgrádi kónsul Kállay Bécsben voltak. A „Zukunft“ szerint fontos kérdések tárgyalatnak ott, most döntik el szerinte a magyar osztrák monarchia keleti politikáját, különös tekintettel Szerbiára, egyetértőleg a közös külügyminiszterrel.

— Déva városa aug. 21-én látta az első vasuti vonatot megérkezni. Az új branyicskai hid, mely Schifkorn rendszere szerint van építve, tökéletesen bizonyult be a 9,000 mázsányi teher alatt, melylyel a „Brezowa“ gömzödnyő átrobogott rajta. A vonatot Déván nagyszámú közönség várta, mely a vonat megérkezésekor ujjongásban tört ki.

— Ő Felsőge az izraelita választási szabályzatot megerősítette, s e szerint a decz. 10-kén Pesten tartandó nagy izraelita gyűlésre a Királyhágón innen Kolozsvár és Gyula-Fehérvár két-két képviselőt, Maros Vásárhely, Déva, Solymos, Illye, Vajda-Hunyad, Hátszeg, Puj, Szászváros, Szászsebes, Szerdahely, Algyógy, Balázsfalu, Nagy-Ényed, Tövis, Abrudbánya, Fogaras, Sárkány, Köhalom, Brassó, Hosszúfalva, Sepsi-Szent-György, Barátos, Kézdi-Vásárhely, Nagy-Szeben, Ujgyház, Felek, Nagy-Selyk, Medgyes, Erzsébetváros, Segesvár, Nagy-Sink, Szt. Ágota, Csik-Szereda, Gy. Szent-Miklós, Sz.-Keresztúr, Udvarhely, Makfalva, M.-Madaras, Záh, Radnóth, D.-Szent-Márton, Görgey, Szent-Imre, Naszód, Beszterce, Szász-Régen, Teke, Sajó-Borgóprund, Radna, Lekenze, Bethlen, M.-Lápos, Káp.-Monostor, Retteg, Semesnye, Dézs, Szamos-Ujvár, Mócs, Hidalmás, Választút, Bánfy-Hunyad, Gyalu, Torda és Bágyon pedig egy-egy képviselőt választat.

— A Szamosujvárt tartott román irodalmi gyűlés szerdán késő este fejeztetett be. Érdekesebb felolvasásokat tartottak folyama alatt Popfiu Justin Muresianuról a költőről, Vulkánú Jósef a „Gura Satului“ szerkesztője a román nép genuszáról versben, továbbá Kolozsmegye egyik törvényeségi tlnöke Popu József az emberiség bölcső koráról vonatkozóan a román nemzetre, s végre Vajda László kormányászi titkár azon módokról, melyek által legméltyóbban lehetne kifejezt adni a hálának, melyet a románok azok irányában, kik őket szellemileg vagy anyagilag segítettek, éreznék; értekezett még a román nemzet elszegényedése okairól, s ennek megakadályozására indítványokat tett. Értekezések mindkét ága elvileg elfogadtatott, s egy bizottság küldetett ki, mely Kolozsvárt dolgozva, a jövő gyűlésnek, mely Nagy-Somkúton lesz, kész tervet nyújtson be. Csütörtökön kirándulás volt Mikulába, hol maga a püspök celebrált s egy új templom alapkövét tette le. — Megemlíjük még, hogy ez alkalommal sok új tag jelentkezett, kik a társulat pénztárába 1,000 frtnál többel folytak be; ugy azt is, hogy a gyűlés tagjai Szamosujvárt a legnagyobb előzetekénységgel találkoztak.

— Az a napokban itt járt becsületés széke ember soha sem felejté el azt az áldott várost, melynek neve Kolozsvár, s azt a jó legelőt, melynek neve belső-farkasutca. Kifogta lovait, ráheveredett maga is az utca közepén a gyepré s a szegény párak egy rövid óra alatt olyan jól laktak, hogy ezt látva, szinte megresteltük, hogy valaha még bántani merték ezt a hasznos nőt. — Örömmel constatalhatjuk ezzel egy füst alatt azt is, hogy ennek az utczának a templom és collegium közti része valóóságos áldás a gyermekeiket iskolába hozó szegényebb sorsú szülőkre s illetőleg lovaikra nézve, s nem győzünk bámulni a vendég-lősökön, hogy még ki nem eszközölték lekaszálatását.

— H+Y urnak a „M. P.“ aug. 26-diki számában megjelent cikkeit olvasva, azt gondolhatná az ember, hogy Abrudbánya regényes bércei közül emelkedett ki ama régivárt gondviselés-szerű nagy szellem óriás, a ki a „sorsvert“ hazát gözerővel és villanygyorsasággal boldogítani képes; ámde közelebből tekintve azokat a hangzatos, de semmit sem bizonyító üres szavakat, kivált miután cikkiró kormányzati bölcsesége csak addig terjed, hogy a bányászati bajokért egy főispánt tesz felelőssé, fájdalommal ugyan, de mégis csak megmaradunk az eddigi, kevésbé gyors, hanem aztán mindenesetre több sikerrel biztató igazgatással, tartva attól, hogy cikkiró keze alatt még sorsvertbekké válhatnánk, és így cikkiró elme-futtatásait sem tekintjük egyébnek, mint valamely a közelebbi abrudbányai bányászgyűlésen kisebbségben maradt hazafi — egyszersmind a közeledő választásokra speculáló — feljajdulásának.

— Tegnapelött a lábasház melletti egyik kereskedőnk pincéjében meggyult a photogen. (Mit kerestett ott?) Szerencse, hogy hamar észrevették, s minden veszedelmesebb következmények s nagyobb kár nélkül eloltották. — Ugyanez időtáj a k.-tordautczát s mellékutczáit is rémitgette egy dühös eb.

— Bem tábornok emlék-szobra M.-Vásárhelyt fog felállítani, azon kikötéssel, hogy a tábornok hamvait a m.-vásárhelyi honvéd-egylet saját költségén fogja a hazába szállítani. Ez határozottat a folyó hó 22-kén tartott országos honvéd-gyűlésen.

— Nagy lárma van ismét oda át Bukarestben a „Romanul“-ban. Újra szörja elleutnk ma-

helynek, hol annyi élvezet vár reá! Leírhatlan érzés lepett meg, midőn a fürdő völgyébe érkeztem. Már láttam a bájos hölgyeket lelki szemeim előtt, már hallottam a forró tlvölzleteket, éreztem a meleg kézzorításokat, pedig még csak a komor Firtos tekintete volt látható a távolban, a közelben pedig rendetlenül szétszórt szikladarabok s néhány nyárfa cserje. Mert megjegyzendő, hogy erre felé a székegy atyafiak már régóta kiirtották az erdőt csupán elővigyázatból, nehogy a vadállatok nagyon elszaporodván, veszélyeztetve legyenek a nyájak.

Hosszas viszontagságos út után tudtomra adá székegy szekeresem, hogy elértük a „borvizet.“ Tudtam, hogy a fürdőt érti alatta, mely a többi versen olvasott leírások szerint, a Hollókő és Firtos között fekszik. Leiki szorongás fogott el. Az igazat megvallva, semmi ismertető jelét nem láttam egy fürdői helyiségnek. Néhány szétszórt zsinódfedelt ház, melyeket viskónak is lehet nevezni, érezette, hogy emberek közelében vagyunk. Őzönviz előtti korra emlékeztető egyszerűség! Hol van a bejárás? hol a vendéglő? hol van az elfogadó személyzet? Sehol semminek nyoma. Kevés időre hatalmas zene hangja elárulta, hogy csakugyan fürdő van a völgyben. Ezen meredek emelkedésen keresztülhalva észrevettem, hogy a sétátér előtt vagyunk. A sétahely, néhány ül hosszú, fűzfákkal körülültetett, elég széles út. Szépészeti szempontból itélve, nagyon primitív állapotban volt, de annál meglepőbb, kellemes extremben tűnt fel a rajta sétáló szépnek. Mintha mindenki bábra, nem pedig orvoslás végett jött volna. A híres szépséglő székegy hölgyek koszoruja díszlett ott. Jövőbeli mulatozásomat illetőleg teljesen biztosítva éreztem magamat s bár némi zavarral, de mégis nyugodtabban indultam szállásom megkeresésére.

Természetesen, oda senki föl nem vezetett, hanem egy ismeretlen úri ember, kit két mendikánsa „teins“ úrnak szólított, kezembe csúsztatott egy numerussal ellátott kulcsot, s avval, mielőtt kérdősködhett volna, nyomtalanul eltűnt. „Tessék eligazodni, ha tudja az úr a szót.“ Eleinte azt véltem, hogy az az úri ember szememből szakács mesterségét olvasott ki s a konyha kulcsát adta ide, mert a hova benyitottam, legkevésbé sem hasonlított ahoz, mit lakszobának neveznek. Midőn azonban észleltem, hogy kemezene nincsen benne, hanem igenis vannak festetlen fenyőfa ágyak, lóczák és asztalok, meggyőződtem arról, hogy regényes fürdői szálláson vagyok.

Kiben költői véna van, ki nem kerütheti itt az idylli költészet hatását. A Kültüllő egyik patak-ágán a ványoló malom csacska kepelése, a fürdő udvarán ebek csaholása, a padlás íregein a szobába ható hold világa, a szoba minden szögletén a szunyogok barátságos zummogása, egy szóval mindent, mi a természet ölébe füllehet, egy füst alatt élvezni lehet.

Kora reggel már népes lett a sétátér, a gyógyforrás mellett nagy mozgás volt látható, hol egy fiatal, csinos székegy menyecske folyvást merte a vizet s adta az azt óhajító betegeknek. „Ez a reggeli kura,“ jegyzé meg egy régi jó ismerőm, kitől bizonyos körülményekre nézve felvilágosítást kértem. Mielőtt a gyógmód többi nevei felől kikérdezhettem volna, karon fogott s egy két lovas székegy jármű felé vezetett, melyre némi ideges félelemmel ugyan, hogy összeomlik, felültem, miután láttam, hogy a férfi vendégek mind hasonlót tesznek. Egyszerre négy székegy indult meg a fürdő felé, a sósforráshoz, mely meredek hegyen, a Hollókő közelében van. E járművek oly zajt ütöttek, mintha nehéz ágyus szekerek vonultak volna végig. Ki nincs megszokva az ilyen székegy szekerek sajátságával, az bizonyára beteg lesz az első kísérlet alkalmával, ha nincs yaskeményseglű idegzete. A kerekék, a szó szoros értelmében, nyolcz szegletűek, melyek oly erős rázást idéznek elő, minő mintegy önkénytelenül emlékezteti az embert a spanyol inquisitio jól választott eszközeire. És mégis ilyeneket kénytelen használni a közönség. Korond községsége a civilizáció sugarai még nem hatottak át fakkerek és omnibuszok alakjában. Egy óranegyed alatt kis faépületek érkezünk. Mire megállottak a szekerek, pillanat alatt mindenki lengrott róluk, s a megérkezők gyors rohammal siettek az épület ajtóhoz, mely ugy van készíve, hogy egy embernél több egyszerre rajta be nem mehet. Midőn ezen felette meglepő jelenségnek magyarázatát kértem, felvilágosított barátom, hogy a sósfürdő helyiségén vagyunk, hol csak nyolcz ember számára van szobácska, de rendszeren 20—25 ön fürdenek, mindenki igényeszik magának helyet biztosítani. Ez a délelőtti kura, melyet azonban ez által nem élvezhettem, mert a szokásos csinyt, miáltal az ember ezélt érhet, minden gyakorlatosság nélkül nehéz megtenni.

Midőn a sétátérre visszaérkeztünk, egy sugár, magas suhancz, ki magát bűszkén nevezhette Libbiai zeneművésznek, föl állt a dombtetőre s teljes erejéből fújta néhány percig réz hangszerin azt az áriát, mit roham alkalmával használtak a régi vasas németek. Legelső gondolatom a borzalmas muszka invázió volt, mire, nagy megnyugvásomra, szép tenor hangon lön kikialtva, hogy „ma délután tombola, este bál és holnap este szini előadás lesz.“ Ezek a fürdői mulatság kiegészítő részei, s a teljes meggyógyulás feltétlen kellékei. A tombola

játékra kigyűlt a fürdői közönség aprója, nagyja, csekély árért 15 számmal ellátott táblákat osztotak szét s a fürdő egyik legkedvesebb köztisztelet-és szeretetben álló tagja, Péter bácsi vezetése alatt megtörtént a 90 szám kihúzása. Éppen oly módal, mint a lutria játéknál szokás. Midőn ennek vége lön, a zenebanda sorba állt s a Rákóczi-indulóval a tánczerembe ment. A tánczerem még azon boldog időben épült, midőn a mestergerendákat a fürdő helyiségén vágták. Azóta sok ezer szücsalád halt ki belőle, s még több telepedett meg, ma már nagy bátorság kell ahoz, hogy a sans gene rugják benne a „csürdöngölőt.“ A fiatalok nem sokat törődött vele, sőt még az asszonyok sem nehezteltek, ha a hullámzó tömeg közé vegyülhettek. Ez így megy fürdőn. Ott több szabad mint odahaza.

Legnagyobb varázs hatása volt a színházi jelentésnek: „Ma, szombaton, jul. 18-kán, itt előszőr adatik: „Egy férj bűnhődése,“ jeles francia vigjáték.“ Kétség kívül, jeles vigjáték s az újabb-kori francia termékek között első helyet foglal el, de hát hogyan fogják ezt itt, vidéki színeszek előadni? A színlap nagyon furesa eredményt jósol. Az Ujfalusi S. nevét ugyan ismerjük, de, mint francia vigjátékhoz nem áll hatalmunkban tisztelni. Seb. Emma, ki tavaly kristánó volt a kolozsvári nemzeti színháznál, szintén nagy szereppel fog megküzdeni. Jávorf, Fahidy, Cserepesi és Kerepesi urakról pedig éppen mitse hallottunk. Egykettődt hette hirdették az előadás kezdetét. Pontosan megjelentem. A tánczerem tures volt, csak egy elványolt váson függőnyt lebegtetett benne a szél. Hol a publikum, hol vannak a művészek? Előbbiek otthon, a színészek tanulják a szerepet. Senki sem akart első lenni. Szinte 9 órakor kezdődött meg az előadás. Még akkor is csak nagy nehezen, mert nagyszámos X. X. asszonyság elkésett toilettejével, Thalia művészeinek kellett utána fölmenni, mit meg kellett tenniük, hogy biztosítva legyen a jövő félbérlet. És megkezdődött a szegény férj bűnhődése. Az első felvonásnál tévedésbe jöttem, sehogy rá nem ismertem a darabra. Minden jelenét a „színházi képtelenségekkel“ tévesztetem össze, s csalódásom annyira ment, hogy egy versen, midőn a tengerész virágos és tollas női kalappal s magyar nadrágnak jelent meg, mintegy önkénytelenül tapsolni kezdtem. Szerencsémre éppen a sugó közelében kaptam helyet, így az ezen darabot végig hallgattam. Csak így hallgathattam végig, mert a színészek erősen tremáztak és akárhányszor megtörtént, hogy a sugott mondatokból csak az első és utolsó szót hallatták a sanyaru körülményektől elesigázott művészek. Hanem ezen aztán néha segítettek az improvizálással, miben némelyikök tökéletesen mester. Az is megtörtént, hogy egyik művész „tiz sou“ helyett „tiz molyt“ mondott, gondolván, hogy szű, vagy moly, ugy is egyre megy ki; az pedig, hogy a gazdag francia úrhölgy karton szoknyában, kesztyű és kalap nélkül jelent meg s a bokrétát a kisasszonynak pohárba hozták, nehogy elhervadjon, nem volt erősen felütő. Sokan panaszkodtak, hogy az előadás alatt nevető-göres fogta el; én is alig tudtam kiállani a dicsőséget.

A szini előadások beveződővén, keresztényi önmegtágadással mondtunk le a mulatság ezen neméről. Az idegesebbek örömeiket fejezték ki felette, de én teljes szomorúságot éreztem, mert már teljesen megbarátkoztam a jámbor provincialis típusal s nagy élvezetet leltem bennök. Itt azonban minden elveszett örömforrás helyett kettő fakad. Ezek közé tartozott a parajdi kirándulás is, mely alkalommal a bányatiszt, Szentgyörgyi, igen nagy készséggel és áldozattal az aknát kivilágította s munkásokat vitetett be, miért nem mulasztom el köszönetemet itt is kifejezni többek nevében. Ennek azonban sokkal érdekesebb volt a Faber úr mutatványa a beszélőgéppel, mely éppen nem mindennapi látvány. Korond községsében tökéletes forradalmat idézett elő a székegy földműves atyafiak között, ellanyira, hogy Faber urat némelyek lidéreznek tartották s tökéletes páni félelemmel néztek reája. Mielőtt az előadás kezdődött, egy székegy atyafi fel lön szólítva, hogy menne és nézné meg azt a csodás találmányt, a melyik nem ember mégis beszél. „Elhiszem, mondá a székegy, mert német van benne, de hadd csak teremjék meg egy olyan a mi hazánkban,“ majd kikergetjék onnan. Hej, de csak kényes egy portéka ám, mert ipam uramat megfenyegette, hogy vigyázzon, mikor a szekérből leemelintették. Az előadás előtt megnézte a gépet a székegy, s azt kérde: hát hogy hívják őtet? a gépet Faberné megnevezette, mire a székegy habotára fakadva azt felelte: „nő mégis csak többet tud a rektor uram, mint ez a masina, mert ő legalább ismeri nevemet.“ Az előadásról feleslegesnek tartjuk reflectálni, miután nem sokára ide érkezend Faber s bemutatja gépét közönségünknek is. Még annyit megjegyzek, hogy miután Faber Korondról elment, néhány székegy atyafi azt beszélte, hogy a gép összeveszett egy pár korondi birtokossal, azok megverték s megszöktök.

A vendégek nagy számmal vannak; jelenben több, mint 300 székegy mulat itt, s ha volnának még alkalmas lakások, a szenvedők tömkelegéből ki tudja hányan zárandokolnának ide, a hatalmas erejű gyógyforráshoz? A hangulat élénk.

* Így hívja a székegy a falut, hol lakik.

gyarok ellen, megszokott epithetonait, s felhívja a nemsokára egybegyűlendő kamráit, hogy végye oltalmába a „hegyeken tuli Dáciát.“ — Ugy látszik, legjobban fájlalja, hogy az ismeretes pronunciamentoért pár halott is meg lett éppen a román tanárok hibája folytán idézve. — Ugyan miért is nem suzja meg neki valaki vigasztalásul, hogy azok a halottak, kikért annyira búsul, nem éreztek ezért a kis vétéséért semmi kellemetlenséget.

— A román fejedelem első hegedülése Wiest jelenleg Brassóban rendezti nagy sensatiót kellett hangversenyeit, s a román irodalmi társulat gyűlésére az idő rövidsége miatt nem jelenhetett meg. — Irják, hogy városunkba is ellátogatna. Csinos lenne, ha Reményivel egyszerre érkeznek meg.

— Morzsa Emma lyrai első énekésné szerződése létrejövén, s csak még Odry Lehel szerződésének beérkezése levén hátra; operánk szervezése, mely e szerint csaknem egészen új és pedig jeles tagokból álland, befejezettnek tekinthető.

— A szászok — éppen ellenkezőleg, mint egy lap nem rég jelentette — nagy érdekeltséggel néznek az egyetem külszöbön levő gyűlése elé, s nagyban folynak mindenfelé az előkészületek és választások.

— Iszonyu fellelgszakadásról írnak Zám vidékéről. Nyolcz falu határa lett csaknem semmivé s számos emberélet esett áldozatul. Tyuktojás és alma nagyságu jegek hullottak s az ár oly magasra nőtt, hogy voltak helyek, hol az épületek tetejére menekülőket lesodorta. A juhok, sertések s más háziállatokban kár felszámíthatlan. E kis ítélet napja e hó 12-én volt, s hasonlóra a legöregebb emberek sem emlékeznek. — Ugy látszik, mostanság a természetnek is különös passiójává vált a rendkívüliség.

— Megjelent a „Magyar szabadságharcz története 1848—49-ben. V. füzet. Heckenast Gusztáv. Pesten. Tartalma: Egy régi átok a magyaron. Erélyes szervezkedés. Nézzünk az alvidékre. Damjanich a ráczok réme. Oláh igazalmak Erdélyben. A camarilla mesterfogása. Új császár a trónon. Schlick bélt az országba. E felett a füzet 10 rajzzal van díszítve, köztük: Szalay L. Csányi, Damjanich, Kis Ernő stb. képei találhatók. Az egész munkára még mindig előfizetheti 3 frttal osztr. ért.

— (Necrolog.) Sebestyén Mihály és Irma, valamint férje Domokos Antal, gyermekeivel: Ilona és Andorral mely bánat közt tudatja, hogy a nemes lelki atya, ipa és nagyatyja zetelaki Sebestyén Gergely jogtudor, nyugalmazott kir. táblai tlnök és ideiglenes ítélőmester f. év és hó 19-kén a borszeiki fürdőn életének 65-dik évében tüdő-szélhűdés következtében jobblétre szenderült. Az üdvözültnek hamvai végakarata szerint folyó hó 23-kán Zetelakán helyeztetek el az örök nyugalomra. Lelkéért az engesztelő isteni tisztelet Maros-Vásárhelyt és Zetelakán a plébániai szentegyházakban f. hó 29-kén d. e. 10 órakor tartatik meg, melyre a vesztésében résztvevők tisztelettel meghívotnak. Áldás és béke lengjen sirja felett. Maros-Vásárhelyt, aug. 25-kén, 1868.

— (Necrolog.) Vita Sándor, küllüllőmegyei törvényeségi tlnök a maga és kiskoru árva gyermekei: Ödön, Zsigmond és Etelka nevében, valamint az elhunytak szülői és testvérei nevében is a legmélyebb bánat- és fájdalomérzettel jelenti forrón szeretett kedves jó nejeinek, a legjobb anyának pekróvínai Pekri Vilvának f. hó 21-kén, d. u. 5 órakor, tüdősorvadás következtében 22 éves korában történt gyászos halálát.

— A zágrábi országgyűlés, hir szerint, sept. 12-re fog összehivatni. Gróf Jankovich Gyula Párisba utazott.

— A népnevelés ügyében a közoktatási miniszterium már munkálata második stadiumába lépett. A szakférfiak szűkebb körű enquetje már megtartatván, a tan-, vezér- és kézikönyvek kidolgozására a legkitűnőbb hazai erőket felszólíták, s oct. 25-kére ezekkel második nagyobb enquet fog összehivatni, mely az írói szerepeket kiosztsza, s a művek megírása idejét megszabja, nem zárván ki a versenyből általában a vállalkozni kívánókat.

— Az aug. 18-diki napfogyatkozásról távirják Keletindióból, hogy ámbár itt-ott egy-egy felbő zavarta a hatást, de egészen eredményteljes volt a vizsgálat.

— Fancinelli Mariam érsek, s IX. Pius pápa bécsi követe sept. 2—4-kén K.-Fehérvárra, 5. vagy 6-án Kolozsváron keresztül N.-Váradra utazik.

KÜLFÖLD.

A „Köln. Ztg.“ római levele szerint a tuillériák kabineté, hogy Olaszországot egészen elkülönítse Poroszországtól, nagyon engedékeny, és oly hürokat penget, melyek Rómára nézve kedvezően hangzanak. A dolog most így áll — mondja a levelező — de néhány hét múlva változni fog, miután Garibaldi, Mazzini és Olaszország szabadkőművesei inkább hallgatnak a berlini, mint a párisi s florencezi utasításokra.

A „Liberté“ jelenti, miként Bukarestből értesítve van, hogy Károly fejedelem belefáradva a Romániában uralkodó belviszályokba, és a trónja

körül nyilatkozó versengésekbe, kész azonnal lemondani a méltóságról, melyre nem vágyódott, s melyet a porosz király akarata és a moldva-oláh nép választása ugyszólván reáerőszakolt. Ugy lát-szik, a fejedelem a bukuresti trónról való lemondása terveit csupán a Hohenzollern-család feje, Frigyes Vilmos kérelmére halasztotta el.

A „Corresp. du Nord-Est“ szerint orosz Bes-sarabiából Izmailba naponként nevezetes fegyver-és munitió-szállítások történnek, és a török terület-tel szemkötzt a Duna oláhországi partjain önkény-tesek gyülekeznek. Ugy hallani, hogy a bolgár bandák szervezése már teljesen be van fejezve, s csak várják, hogy Midhat pasa visszatérjen Kon-stantinápolyba, mire azonnal megkísérik a Dunán való átmenetét.

Páris, aug. 24. A „Patrie“ írja: A császár csütörtökön Fontainebleauban Bratiano Demeter ro-mániai ügynököt fogadta, ki a Keleten levő consulságok törvénykezésére vonatkozó küldetéssel van megbízva. A császár a nevezett ügynököt jól fo-gadta, egyúttal Károly romániai fejedelem iránti rokonszenvét is kifejezte.

A „Liberté“ a Rajna partnak térképét közli, egy czikk kíséretében, melyben a rajnai határokat Franciaország részére követeli.

A „Constitutionnel“ által hozott tulságosan békés hangulatu czikk arra mutat, hogy a császár-nak Troyesben mondott beszéde kezd megteremni gyümölcsöt, miután a béke geniusa mindenütt győ-zött; a czikk így végződik: „a kormány mint az egyetemes biztosság kezeze így szól a tökékek: merjetekek, vállalkozzatek, mert valamint a jelen, ugy a jövő is titeket illet, miután a rosz idők el-multak.“

A „Moniteur“ a pénzügyminiszternek, a kül-ésön végleges eredményére vonatkozó előterjeszté-sét közli, a mely constatirozza, hogy az ideiglene-sen közölt adatok igazolják. Az előterjesztést ek-kép fejezi be: „Minden jó polgár ebben a béke biztosításának legszembetűnőbb jelét, s a béke győ-lmölcsöző voltát, kell, hogy szemlélje.“

A „Nord. Allg. Ztg.“ konstantinápolyi leve-lezője szerint már egészen elintéztettek lehet te-kinteni azon viszályt, mely állítólag a legutóbbi bolgárországi fölkelési mozgalom következtében tá-madt a porta s a romániai kormány közt. A Kon-stantinápolyba küldetett román miniszter, Goleseo kölesönös teljes meglegedés benyomásával hagyá el ismét a török fővárost. Egyébiránt a török ko-mány folyvást nagy gondot fordít minden forra-dalmi mozgalom elnyomására, még saját nyugati tartományaiiban is. Mint francia lapok jelentik, a nagyvezir az albániai kormányzóhoz eziránt újolag a legszigorubb utasításokat intézte. Egyébiránt a félhivatalos francia sajtó a legnagyobb elismerés-sel üdvözölje az ausztriai kormányt azon határo-zatát, hogy a Dunafejedelemségbe való fegyver-bevitel magán uton meggátoltassék.

A spanyolországi irányadó körökben meg vannak róla győződve, hogy a portugali ko-mány előmozdítja a fölkelést. Cabrera carlista tá-bornoktól egy manifestumot várnak. A spanyol kormány, állítólag a vámokra való felügyelés vé-gett, Felső-Aragóniában a határvörök csapatjait te-memesen erősíté. Mint továbbá Madridból jelentik, az egyetlen összeesküvés miatti vád, melyet a spa-nyol kormánylapok említnek, bizonyos Manuela Menuendes y Lopez asszony ellen van irányozva.

Ez utóbbi Madridban lakik, azonban szűkés által menekült az öt fenyegető veszély elől. A „Figaro“ szerint, a canáriai szigetekbe belebuzott táborno-kokra nézve az ottani éghajlat igen kedvezőtlen s egyikök, Dulce tábornok ennek következtében ha-lálosan megbetegedett s már az utolsó szentségben is részesítettet.

Bajorország azon működik, hogy Porosz-ország s Ausztria között egyetértést hozzon létre. Hohenlohe herceg fejedelme nevében és valószí-nűleg Poroszország utasításából határozott ajánlato-kat tön, melyeknek horderejéről s tartalmáról azon-ban eddig csak kősa hírek szárnyalnak. Annyi bizonyos, mikép Bécsben nem hajlandók valamely kötelezettséget vállalni, és a szabad kéz politikáját feladni.

A francia-olasz-osztrák szövetség-ről, a mely az észak-német szövetség ellensúlyo-zására köttetnek, megint több hír merült fel, a nélkül azonban, hogy nagyobb igényre tarthatnánk számot, mint a többi hasonló versiók. Florenzben határozottan idegenkednek ily szövetségtől, melyről Lamarmora és Menabrea kivételével, egy olasz ál-lamférfi sem akar tudni.

Pepoli marquis, az olasz követ Bécsben odautasítottot kormányta által, hogy az osztrák ka-binet figyelmét a porosz ármányokra irányozza. Poroszország kedvezőnek tartja céljaira nézve az Ausztria és Olaszország közötti közeledést gátolni, sőt ez utóbbi hatalmasságot még összeütkezésbe is bonyolítani, odaigérve neki Dalmatiát, Olasz-Ti-rolt, Istriát és Triestet. Persze, Bismarck grófnak semmibe sem kerülne oly tartományok ajándéko-zása, melyek nem az övéi.

Szent Pétervárott nyomtatott gyujtoga-tási körlevelek terjesztetnek, melyek közül a rend-űrség előkelő egyénekhez intézett 100 példányt lefoglalt. Az ugynevezett „vörös kakas“ testvériség czéggje: „elkeseredés!“ a körlevél gyujtogató tár-sulatok alakítását jelenti be, a mely bosználként lép fel az árthatlanul részben szolgálatban szenvedőkért, és azt igéri, hogy minden igaztalanul elítélt egyénért egy-egy tüzet gerjesztend. A mit a tűz alatt lopni fognak, s a rosz intézmények által terheltek kár-pótlására s a társaság fenntartására fordítatik.

Az Aranytermő Californiának Jöreményfokban veszélyes versenytársa keletkezett. Ugyanis valóban megerősítették azon már régebben jelentett közlés, hogy ott a tartomány belsejében nagykiterdésűt arany-mezők léteznek. Egy aranyalvó megáldott kerület főnöke, ki az európaiakat iránt kedvező in-dulattal viseltetik, az angol kormányzót, Wodehouset arra kérte, hogy alattvalóit brit iltalom alá vegye, egyszersmind arra ajánlkozik, hogy az arany-termő vidéket a kormánynak kész eladni. Angolország hihetőleg készséggel elfogadandja ezen ajánlatot; kivált ha valószínű az arany termés iránt közölt adatok.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Augustus 28-n: 5% Metaliques 100 frt 58 15. 5% Nemzeti kölesön 100 frt 62.20. Kamat 58 25. 1860. Kölesön 728. Bankrészevény 84.—. Hite-lintézet részvény 200 frt 210.80. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 114.40. Ezüst 112.20. Cs. királyi arany 5.41.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József**

Sz. 3293. 1868.

(283)

(2-3)

Haszonbérleti hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városa községi tulajdonát képező, a város területén a) Sze-chenyi téren egy nevezett hidkapu előtt fekvő 8 1/2 nyolcz-kerekű, és b) a Sétatér szélében fekvő ugynevezett libóczgati 4 1/2 négy-kerekű vízi lisztelő malmoknak, az azokhoz tartozó lakrészek, vasművesi alkalmosság és kertekkel együtt, újban 6 1/2 hat egymásután következő évekre, vagy is a folyó 1868-diki szeptember hó 29-től a jövő 1874-diki szeptember hó 29-ig bezárólag leendő haszonbérbe adása, a fels. kir. Főkormányzék folyó évi augusztus 15-ről kibocsátott 15,681—1868 számú jo-hagogyó magos rendelete által engedélyeztetvén; e haszonbérlet árverezése a városi tanácsánál emeleten 4-ik számú közgyűlési teremben folyó 1868-ik évi szeptember hó 15-ik napján délelőtti 9 órakor fog megkezdeni, és szabályszerint lejárta-tani, másnemű terhek hordozása s fizetések kötelezettségein kívül évi 5526 1/2 ötezer ötszáz huszanhat oszt. forint haszonbér fizetési összegben fölkiáltva.

Mely árverezésre a bérvágyók következő figyelemztetés mellett hivatnak meg, hogy t. i.

a) minden, ki árverezni kíván, tartozik a fölkiáltási ár 10%-át bánatpénzzil az árverezési bizottmányának az árverés kezdete előtt készpénzben, vagy bérzei árfolyam szerinti állam, vagy a városi közönség nevére kelt adósságos kötelezvényekben le-temni, — egyszersmint hiteles adatokkal tanusítani képességét a haszonbéri bizosi-ték nyújtására, —

b) írásbeli zárt ajánlatok (Offert) csakis a szóbeli árverezés kezdete előtt fo-gadtatnak el az illető bizottmány által; az árverezés folyama alatt netán beadatni szándékolt Offertet érvényteleneknek tekintetvén, s mint ilyenek visszautasítottatvan. Az Offertekbe az előbbi pontban irt bánatpénz, és bizosíték képességi bizonyítvány csatolásán kívül azon nyilatkozat is beigtatandó, hogy bérvágyó az árverezésen — mint haszonbér szerződési föltételeket teljesen esmerve azokat elfogadja, és szabvá-nyaiknak magát visszavonhatlanul aláveti;

c) a legtöbbet igérő bérvágyónak betett bánatpénze visszatartatik a bizosíték törvényes úton és érvényesen leendő kiállításáig, melyet pedig a bérletbeli belépés előtt kell teljesíteni, addig bérlo a használatba be nem vezetettvén;

d) a szóbeli és írásba foglalt legmagosabb ígéreti összegek egyenlősége eseté-ben, a szóval nyilvánosan tett ígélet bírand elsőséggel és érvénynyel az írásbeli ígélet ellenében s a fölött.

A kiűzött árverezési, mint a haszonbér szerződési öszves föltételek fölöl érte-sülhetni tanácsánál emeleten 8-ik számú irodában, naponta a hivatalos órákban, de az árverezés kezdete előtt is föl fognak olvastatni.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazgatási Tanácsától, augusztus 21-én, 1868.

Sz. 15239. 1868.

(266)

(3-3)

t. 240.

Pályázat.

Az erdélyi rom. kath. tanulmányi alaphoz tartozó kolozsmonostori alapítványi uradalom első gazdatiszti állomására (provisor) pályázat nyitattik.

Ezen állomással jár évi 500 forint osztrák értékű rendes fizetés, 120 forint utazási járulék — tizenkét kurta öl tűzifa, — illő szabad szállás, — terjedelmes vete-ményes és gyümölcsös kert, előre nyilvánítatván, miszerint ezen állomás nem nyug-díjképes, köteles lévén, az ezen állomást elnyerő hivatala megkezdésekor évi rendes fizetésével egyenlő bizosítékok adni, vagy készpénzben, vagy állampapirokban név-szerinti értékben, vagy saját tehermentes két annyit érő törvényesen megbecsült és be-táblázott fekvő birtokában.

Pályázni kívánók, kiknek a hazai nyelveket tudni kell, szakképzettségükről, név-szerint arról, hogy valamely gazdaszati intézetben a gazdaszati tudományokat végez-ték, vagy valamely terjedelmes, jól felszerelt, s berendezett gazdaszatinál gyakorlati tapasztalatokat szerzetek, és az erdőszetben is gyakorlati jártassággal bírnak, ugy-szintén eddigi szolgálataikról, értékesi magaviseletükről szölvő bizonyítványaikkal ellátott folyamodványaikat f. évi szeptember 20-ik napjáig közvetlen ezen kir. Főkormányzékhez küldjék be, megjegyeztetvén az, miszerint azok kérvényei, kik ezen állomás elnyerhetéséért mai napig folyamodványokat ide beadták, pályázati kérvényül tekintetnek, szabadságukban állván utánpóllólag lehető bizonyítványaikat beadni.

Az erdélyi kir. Főkormányzékától. Kolozsvártt, augusztus 11-kén, 1868.

294. Sz.

(281)

(2-3)

Pályázat.

A selmeczi m. kir. bánya- és erdő-akadémián 4 rendszeresített tanárségédi ál-lomás jött tereedésbe u. m. egy az építészeti egyszersmind bánya- és kohógéptani osztálynál; egy az ásvány- és földtani osztálynál; kettő a mennyiség, erőmű és az általános gépszervezettani osztálynál, mely se-gédek közül az egyik csaknem kizárólag mintarajzok készítésével foglalkozik.

Ezen állomásokra a pályázat czennel megnyitattik és rájuk oly bánysztjelöl-tek és bányagyakornokok tarthatnak igényt, kik akadémiái tanulmányaikat teljes ered-ménnyel végezték, legalább egy évi gyakorlattal bírnak és a magyar és német nyelvben egyaránt jártasak. Alkalmazás esetén az illetők az addig is élvezett napi-díj felett még 50 krnyi napidíj pótlékban és a menynyiben Selmeczei utazásuk ki-lönös költséggel lenne egybekötve — ezen költségek megtérítésében részesülendnek.

A kellőleg felszerelt folyamodványok f. é. szeptember 10-ig nyujtandók be a selmeczi m. kir. bánya- és erdő akadémiá igazgatóságánál. Selmeczen, 1868 évi augusztus 5.

NEM HIVATALOS

(287)

(1-2)

Haszonbér.

A dezmeéri közös korcsma-jog f. év haszonbérbe levén adandó: bérvágyók kö-sept. 8-án a Kolozs-járási szolgabírói hi-telesek leendenek az árverezés megkezdé-vatalnál Szamosfalván, délelőtti 9 órá-sekor 100 oszt. forint bánompénzt fizetni.

(286)

(1-3)

Eladó ház.

K-monostorutczában a 74 sz. alatti, 9 szobát, konyhát stb. magában foglaló ház, melyhez egy a legnemesebb gyű-mölestermő fákkal beültetett, s a Szamosra kirugó terjedelmes kert is tartozik, — ö-k-áron eladó. Értekezhetni ugyanott.

(268)

(2-3)

Eladó trágya.

Hidelvén nagytezsa 307 sz. háznál.

(276)

(2-3)

A kisebb kir. haszonvételek.

Brádra, Ribitzére, és Mesztá-konra nézve, f. évi sept. 24-én d. e. 10. órakor Brádon, a városban élőle-ges kidoboltatás után, külön-külön, árverés útján jövő 1869. évi január 1-től 6. egy-másután következő évekre, haszonbérbe fognak adatni.

Az árverési feltételek egyelőlegesen is meglesznek tekinthetők Brády Albert köz-ös meghatalmazottnál Brádon.

A brádi, ribitzei, és mesztákoni ki-sebb kir. haszonvételek birtokosainak Brá-don 1868. évi augusztus 13-án tartott gaz-dászati gyűléséből.

HARTMANN
Rovar- pusztító-tinktúrája,
Ausztria és Franciaországban szabadalom által védve,
eddig felülmúlhatannak söt utolérhetetlenek bizo-nyult, nemcsak a rovarporról hanem minden más e szak-mába vágó utazásokkal szemben is, a melyek többnyire csak a külső alakban vitték annyira, hogy készítményün-ket megközelítsék.
Csak oly palacsokok valódit, melyek a fennebbi jel-vőnyts az ivégbő nyomra neveléket viselik.
Kapható főraktárunkban Bécsben: HARTMANN és MITTLER, Stadt, Bickelstrasse, 3. sz. Szebenben: Sill Mihály urnál. (225) 23/8. Brassóban: Jekelius Nándor urnál. Kivánságra Kolozsvártt is fog raktár állítani.

(116) (3-3)
Van szerencsem közhírré tenni, hogy folyó év szeptember haván kezdve, évek óta fennálló leánynevelő intézetembe növendékeket vehetek fel tökéletes **élelmi** és tanulmányi ellátással.
Az intézet tantárgyai: elméleti és gya-korlati alapos oktatás a francia, magyar és német nyelvben, számtan, helyesírás és irály-, földisme-, világtörténelem-, termé-szetrajz és természettan-, rajzolás- zongora és énekben, valamint a szokásos női munkákban általában.
Bövebben értekezhetni alólírtnál, Ko-lozsvártt, hiduteza 317 sz. 1. emelet.
SCHELL MIHALYNE, született DESBORDES J.

Czetz János és Társa
Kolozsvártt, (középuteza Folly-háznál.)
(267) Ajánljuk gazdagon és jó izléssel berendezett (2-3)
női- és férfi-divat tárunkat az őszi idényre;
megérkeztek a legdúsabb választékban őszi szőr és gyapjú kelmék, női szüreti felöltők, beszövött nagy sálkendők; színes és fekete selyem könnyű darabok, menyasszonyi készletekhez szükséges vásznak, pergál-tok, krádlík és finum muhlok, gyapjú ágyterítők, szoba szőnyegek, színes selyem és kazsmir paplanok, lőszőr és ruganyos-madrácok.
Butor-szövetek rendkívüli nagy választékba kaphatók legmagasabb izlés szerint.
Butor raktárunkba
újolag érkeztek egy és két ajtóra sifonok, ágyak, ebédlőbe kreden-czek; nád-, fa- és szalma-székek, toilette író-, varró- és szalon-asztalok. Több garnitúr butorunk rendelkezésre készen áll, szalonokba ugy toilette- szobákba.
Megrendelések gyorsan és pontosan felelősség mellett igazítottanak.

(256) (2-3)
A GRÁTZI kereskedelmi és ipar-akadémia,
egy stájerhoni kereskedők és iparosok által alapított magasabb kereskedő-iparos tanintézet, október 1-jén kezd meg 6-dik tanévét.
Az iskola célja: Derék fizeletbenek elméleti és gyakorlati kiképezése.
Szervezet: Az iskola két szakiskolából áll, a kereskedelmiből és a kereskedő-iparos-ból, mindegyik három évfolyammal, az utóbbi egy vegytani és egy erő-műtani irányra oszlik. A szakfárgyakon kívül három nyelv tanítatik (olasz, francia, angol.) A gyakorlati kiképezésre nézve létez egy minta-iroda, egy vegytani műterem és egy erőműtani tan-műhely. A szakiskola s az irány választása szabad.
Fölvételi feltételek: 14 éves életkor s alreáltanodai vagy algymsniumi ismeretek. A kik ez ismeretekkel nem bírnak, azok számára előkészítő iskola van.
Növeldek: Idegen tanulók számára van három, akadémiái tanárok által vezetett, s csakis az intézeti tanulók részére alapított növelde és intézet, u. m. a Dawidowsky Ferencz uré, Schieszstaggasse Nro. 337. a Kuhn Alajos uré, 1. Mandell-Verbindungsstrasse Nro. 64/10, a Wallhöfer György uré, Schieszstaggasse Nro. 340/1.
Tisztes családok, hol idegen tanulók gondos felügyeletben s ellátásban részesülnek, az igazga-tóság által ajánltatnak.
Minden kérdésre legnagyobb készség-el felel s felvilágosítást nyújt a keresk. és ipar-akademia igazgatósága Grätzban, Neuthorplatz, Nro. 5.

(272) (2-3)
Haszonbérbe adó tagosított jószág.
Tordamegye alsó-kerületében Mező-ötá határára, Káli Nagy Eleknek értekezhetni iránta Kolozsvártt ügyvéd Filep Istvánnál. Lakása: a Diána-für-nélkül hozzá járulható helyen fekvő, 849 holdat és 882 □ ölet tevő egy tagban levő tagosított birtoka (melyből 453 hold és 766 □ öl kaszáló, a többi pedig szántó) jövő 1869-ik évi Szentgyörgy nap-tól kezdve több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni iránta Kolozsvártt ügyvéd Filep Istvánnál. Lakása: a Diána-für-nélkül hozzá járulható helyen fekvő, 849

(263) (3-3)
ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.
Alólírt egész tisztelettel felkéri a t. tanár és tanító urakat, hogy a jövő új iskolai évre szükséges tankönyvekre megrendeléseiket mi-előbb sziveskedjenek megtenni, hogy a netalán meg nem levőket a kellő időre megszerezhessem.
Nagyobb mennyiségű megrendeléseknél a küldem-nyeket bérmentve küldöm, saját kiadásaimból pedig az illető tanár uraknak, s a szegényebb s u tanulók számára **ingyen példá-nyokkal** szolgálok.
Föld-gömbök, Átlaszok, és egyes föld-abraszok jutányos árban kaphatók.
Kolozsvártt, augusztus hó 1868.
Stein János,
erd. muz. egyll. könyvtáros és kiadó.